

DOI 10.31558/2307-2318.2021.1.5

УДК 336.7

JEL: E52, J60

Длугопольський О.В.доктор економічних наук, професор,
Західноукраїнський національний університетdlugopolsky77@gmail.com<https://orcid.org/0000-0002-2040-8762>**Баранець А.І.**студентка магістратури,
Західноукраїнський національний університетanna.baranez@gmail.com<https://orcid.org/0000-0003-1517-0283>**ДОЛАРИЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ:
АСПЕКТИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ (КЕЙС УКРАЇНИ)**

Досліджено доларизацію національної економіки України як природний феномен у тісному взаємозв'язку із процесами трудової міграції. Проаналізовано види та напрямки доларизації вітчизняної економіки. Проведено оцінку динаміки середньорічних показників доларизації в Україні у 2014-2020 рр., динаміки валютного курсу, динаміки приватних грошових переказів в Україну. Обґрунтовано, що чисельність співвітчизників, яка виїхала з України, у 2,5-3 рази перевищує кількість іноземних громадян, що в'їхали в країну. Визначено основні причини міграційних проблем України та їх вплив на доларизацію вітчизняної економіки. Обґрунтовано, що іноземна валюта, ввезена на територію України завдяки міжнародним мігрантам, або не обмінюється на національну валюту, або з валют країн-лідерів працедавців конвертується у долар / євро. Це відбувається, переважно, через недовіру населення до політичних та економічних реформ всередині країни, й, відповідно, до гривні. Встановлено обернений зв'язок між сальдо купівлі-продажу іноземної валюти та рівнем доларизації економіки в Україні, а також сальдо купівлі-продажу іноземної валюти та часткою валютних депозитів. Розглянуто як фактори, що зумовлюють посилення доларизації, так і фактори, що її стримують. Визначено, що ключовою проблемою доларизації економіки є те, що Україна втрачає найважливіший цільовий орієнтир – грошово-кредитну політику та її таргети, оскільки НБУ позбавляється можливості впливати на пропозицію грошей в економіці, і тим самим забезпечувати стабільність національної валюти.

Ключові слова: доларизація, міграція, грошові перекази, пандемія COVID-19, валюта, реформи.

Рис. – 7, Табл. – 1, Літ. – 14.

Постановка проблеми. За умов політичної та економічної нестабільності в Україні спостерігається стійка тенденція у домогосподарств до надання переваги у збереженні заощаджень в іноземній валюті. Навіть в умовах пандемії COVID-19 велика частка працюючого населення прагне виїхати за кордон з України з метою більшого заробітку, формування заощаджень для інвестування в ринок нерухомості чи освітній сектор тощо.

Зростання кількості трудових мігрантів так чи інакше зумовлює підвищення обсягів операцій в іноземній валюті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематика доларизації національних економіки широко розкрита в працях: Козюка В., Атамась Н., Береславської О., Коцімери О., Лизун М., Міщенко В., Ластовецької Р., Щуревиц О. та багатьох інших. Різні аспекти ролі грошових переказів мігрантів, зокрема їх впливу на економіку країн-реципієнтів, знайшли відображення у роботах Борхаса Дж., Буч Б.М., Длугопольської Т., Дрінквотера С., Скелдона Р., Молодікова І., Роджерса А. В нашій статті зробимо спробу ув'язати міграційні проблеми України з розвитком доларизованої економіки та її наслідками.

Формулювання цілей статті. Цілями статті є встановлення зв'язку між рівнем доларизації та темпами міграційних потоків, а також оцінка щільності зв'язку між сальдо купівлі-продажу іноземної валюти, часткою валютних депозитів та рівнем доларизації економіки України.

Виклад основного матеріалу. Доларизація є одним з найгостріших викликів для грошово-кредитної та фінансової сфери країни. Основним її недоліком є те, що вона знижує ефективність «процентного каналу», оскільки зміни процентних ставок майже не впливають на ставки позик та депозитів, деномінованих в іноземних валютах. Це впливає на ефективність грошово-кредитної політики та обмежує спроможність урядів керувати макроекономічними процесами. Коли зовнішні валютні зобов'язання країни перевищують її валютні активи, балансовий ефект змін курсу є протилежним ефекту зміни відносних цін, а сукупний ефект послаблення курсу на економічне зростання може бути навіть негативним. Системний ризик для фінансової системи зростає з двох ключових причин. По-перше, фінансова доларизація зменшує спроможність центрального банку як остаточного кредитора, оскільки збільшує ймовірність дефіциту валютної ліквідності у фінансовій системі в стресових ситуаціях. По-друге, оскільки банки надають позики в іноземній валюті не лише експортерам, то фінансова доларизація спричиняє невідповідність валютних курсів, що збільшує кредитний ризик в іноземних валютах. Тому ефективнішою монетарної політики та більшої фінансової стабільності не можна уявити без низької доларизації та високої довіри до національної валюти.

В Україні поширеними є два види доларизації:

- 1) напівофіційна, коли національні гроші обслуговують невеликі угоди і офіційні платежі, а іноземна валюта – великі операції і заощадження;
- 2) неофіційна, коли економічні агенти утримують власне багатство в іноземних фінансових активах попри те, що іноземна валюта не є легальним платіжним засобом.

На сьогодні Україна класифікується як країна з «високодоларизованою» економікою. Це означає, що за показником частки депозитів у іноземній валюті у грошовому агрегаті М2 рівень доларизації сягає понад 33% (рис. 1).

Серед основних причин доларизації економіки України вчені виділяють [2; 3]:

- значні обсяги надходжень у країну експортної валютної виручки та іноземного капіталу;
- значні обсяги надходжень у країну валютних переказів трудових мігрантів;
- високий рівень інфляції в країні та, як наслідок, високі інфляційні очікування суб'єктів економіки;
- нижчу доходність гривневих активів порівняно з доходністю активів, деномінованих в іноземній валюті, падіння курсу національної грошової одиниці відносно грошових одиниць інших країн;
- більш стабільні процентні ставки за позичками і депозитами в іноземній валюті, ніж у національній валюті;

- зростаючу відкритість вітчизняної економіки, яка зумовлена зростаючим розвитком міжнародної торгівлі;
- недосконалість законодавчої та нормативно-методологічної бази в Україні щодо використання в грошовому обороті країни іноземної валюти.

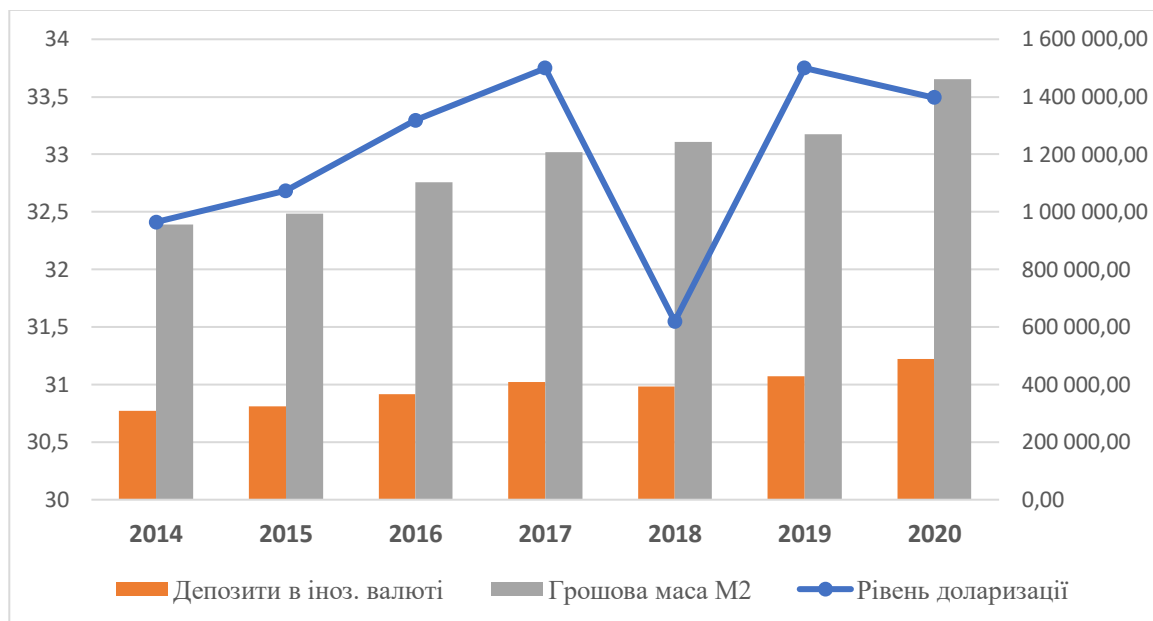

Рисунок 1. Динаміка середньорічних показників доларизації в Україні в 2014-2020 рр.

Джерело: побудовано за даними [1]

Як справедливо зазначає Кулицький С., «іноземна валюта, зокрема долар США та євро, посідає особливе місце в українській економіці» [4]. Від початку радикальної трансформації українського суспільства, що почалася у 1990-х рр., іноземна валюта виконує три основні функції грошей: засіб заощаджень, засіб платежу та мірила вартості. У кризові періоди 2008-2009 рр. і 2014-2015 рр. долар США значною мірою зміцнював свої позиції як засіб заощаджень і мірило вартості на внутрішньому ринку України (рис. 2). Саме долар США й донині зберігає свою роль надзвичайно важливого інформаційно-психологічного індикатора, що сигналізує про вірогідні напрями розвитку доволі широкого спектра соціально-економічних процесів в Україні. Ймовірний вплив на динаміку обмінного курсу долара США в державі може справити навіть зміна Президента України та вибори до Верховної Ради. Подібні політичні події в Україні нерідко супроводжуються знеціненням національної валюти. Це пов'язано з прагненням підприємств і населення «підстрахуватися» в плані збереження своїх заощаджень на випадок політичних катаклізмів [4].

Взаємозв'язок доларизації економіки та міграційних процесів є досить популярним предметом дослідження в ХХІ столітті. Особливе місце це питання займає в порядку денному вітчизняної економіки. В процесі трансформації економіки України трудова міграція усе більше впливає на суспільне життя й відіграє важливу роль у розвитку соціально-економічних відносин та політичному розвитку.

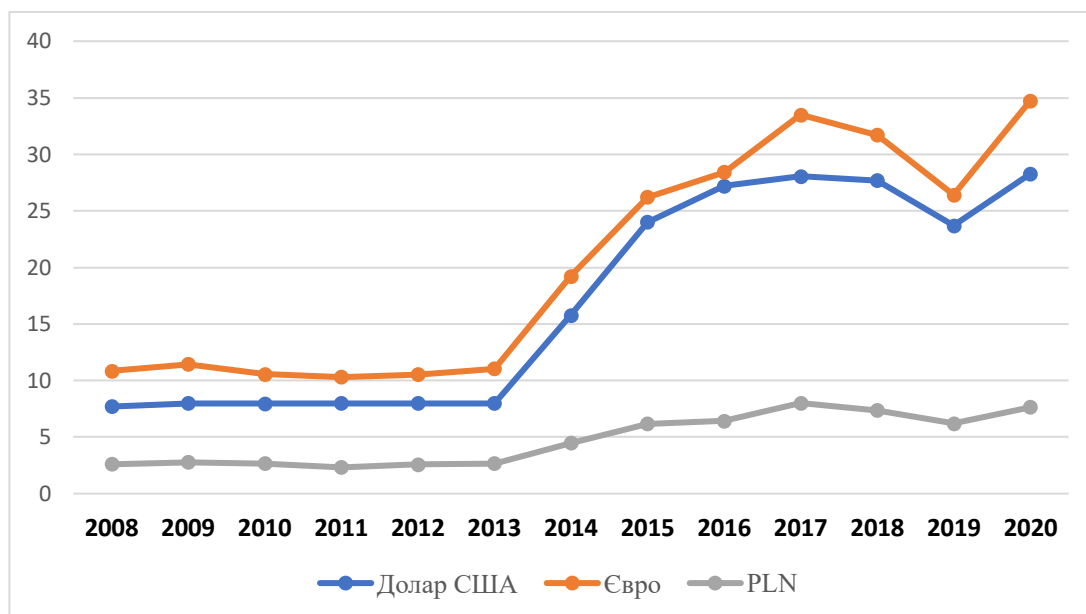

Рисунок 2. Динаміка валютного курсу в Україні за 2008-2020 рр.

Джерело: побудовано за даними [1]

Важливим аспектом аналізу є збільшення масштабів трудової міграції з України до багатьох країн ЄС [5; 6; 7]. Україна є одним з найбільших постачальників робочої сили у європейські держави. Одним з наслідків міжнародної трудової міграції стає отримання грошових надходжень членами родин, які залишилися в країні походження. За останні роки грошові перекази мігрантів стали відносно стабільним джерелом фінансування, особливо для економік країн, що розвиваються [8]. Глобальна статистика свідчить, що грошові надходження від мігрантів постійно зростають у світових масштабах, змінюючи рівень життя населення країн-реципієнтів і впливаючи на соціально-економічну ситуацію. В Україні, за даними НБУ [1], у 2020 р. обсяг грошових переказів мігрантів зріс на 1,7% або \$200 млн до \$12,121 млрд проти \$11,921 млрд у 2019 р. (як офіційними так і неформальними каналами) – рис. 3.

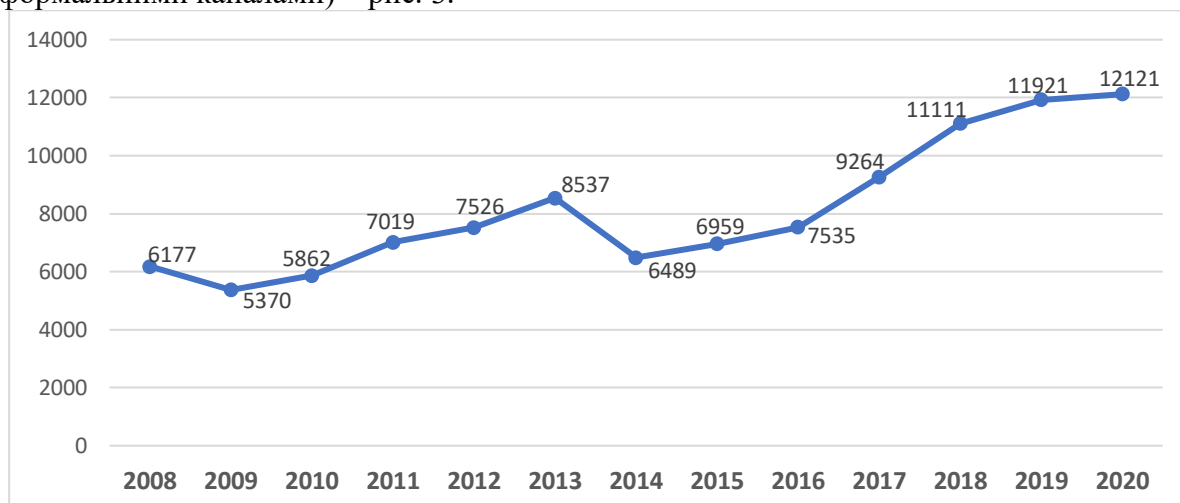

Рисунок 3. Динаміка обсягів приватних грошових переказів в Україну, \$ млн

Джерело: побудовано за даними [1]

На сьогодні грошові перекази трудових мігрантів становлять 7,7% ВВП України, що є суттєвим показником для країни, що розвивається (рис. 4).

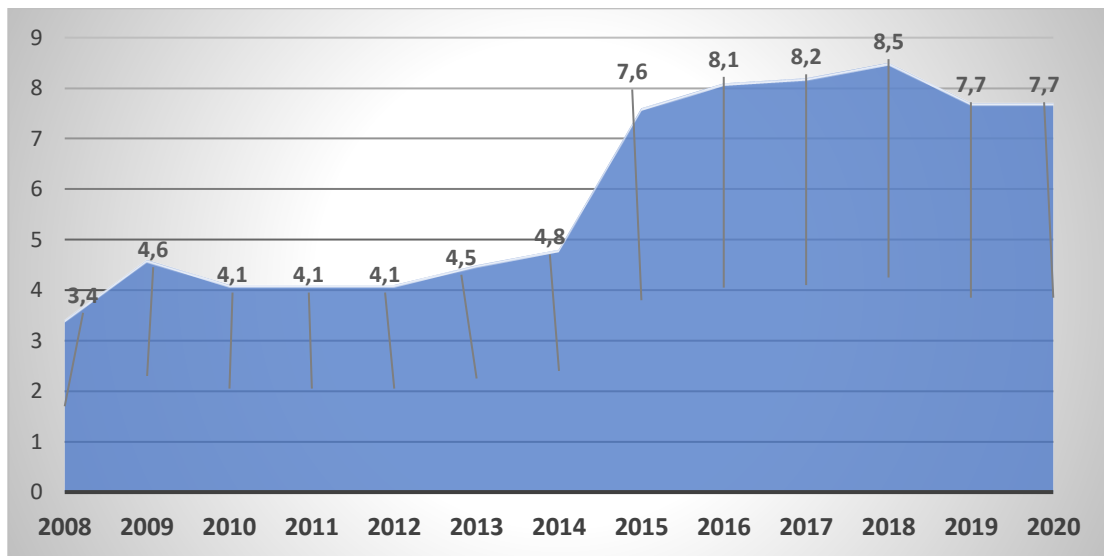

Рисунок 4. Обсяги грошових переказів в Україну, % ВВП

Джерело: побудовано за даними [1]

До позитивного тренду 2020 р. слід віднести поступове скорочення обсягів надходжень приватних переказів мігрантів через неформальні канали порівняно з 2019 р. – з 5881 до 4479 млн \$, по суттєве зростання обсягів переказів через офіційні канали – з 6040 до 7642 млн \$ (рис. 5).

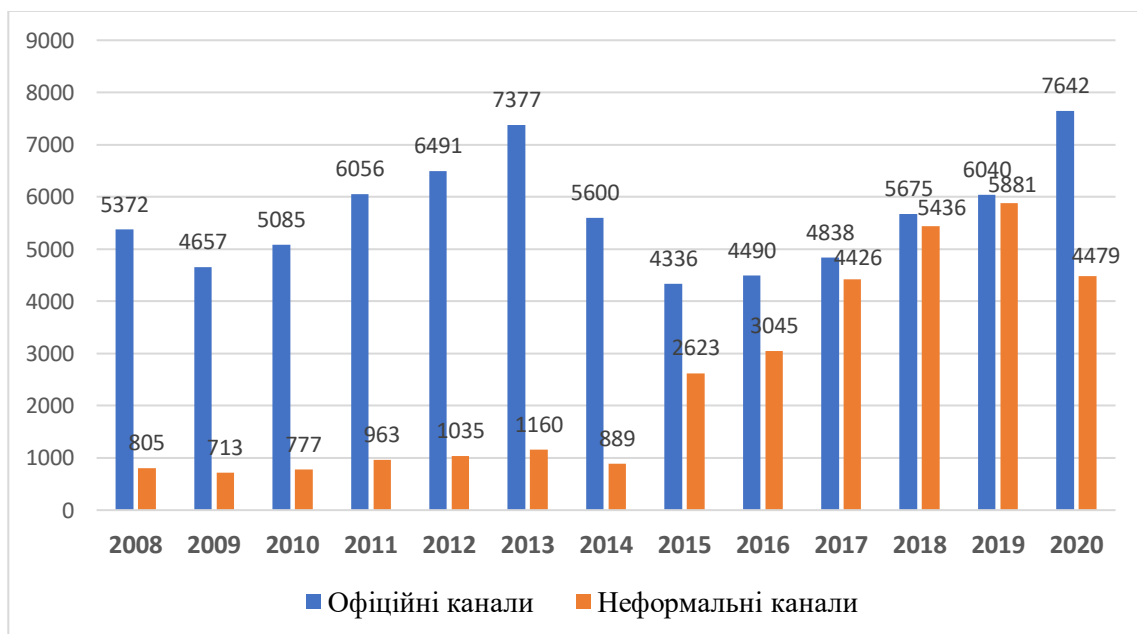

Рисунок 5. Обсяги приватних грошових переказів в Україну в розрізі каналів поступлення, \$ млн

Джерело: побудовано за даними [1]

В останні роки значення висококваліфікованої робочої сили на світовому ринку праці, що володіє високою продуктивністю та позитивно впливає на конкурентоспроможність, в економіці знань та діджиталізованому суспільстві лише зростає. На сьогоднішній день на міграцію впливають економічні, політичні, соціальні, демографічні, історичні, екологічні та інші чинники, які досить ґрунтовано описані в різноманітних джерелах [5; 8]. Суттєвий вплив на інтенсифікацію процесу міграції справляє глобалізація світогосподарських зв'язків, з прогресом якої бар'єри в'їзду до країн знижуються, уможливаючи майже безперешкодний рух людей, що прагнуть знайти кращу роботу, жити у країні з вищим рівнем життя та мати перспективи для себе й дітей. Проте глобальна пандемія COVID-19 у 2020 р. частково призупинила міграційні потоки і така ситуація прогнозується в світі на кілька найближчих років.

Вивчаючи питання трудової міграції до доби глобальних пандемій, українські дослідники сформуливали ключові постулати світового міграційного руху [8; 9]: 1) міграція стає більш інтенсивною; 2) потоки мігрантів є достатньо великими, але менш мобільними, на відміну від потоків капіталів, товарів, технологій, які не так залежать від державних та бюрократичних перешкод.

Основною причиною трудової міграції за межі України є незадоволення населення рівнем оплати праці всередині країни та труднощі у пошуках або відсутності бажаної (гідної) роботи. За 2014-2019 рр. економічні чинники міграції посилилися політичними та безпековими проблемами, з якими зіштовхнулася Україна, тож динаміка міграційних процесів набула характеру відтоку робочої сили. Як видно з рис. 6, з 2014 р. чисельність громадян України, що виїхали в інші країни, суттєво зросла порівняно із кількістю іноземців, які в'їхали в Україну.

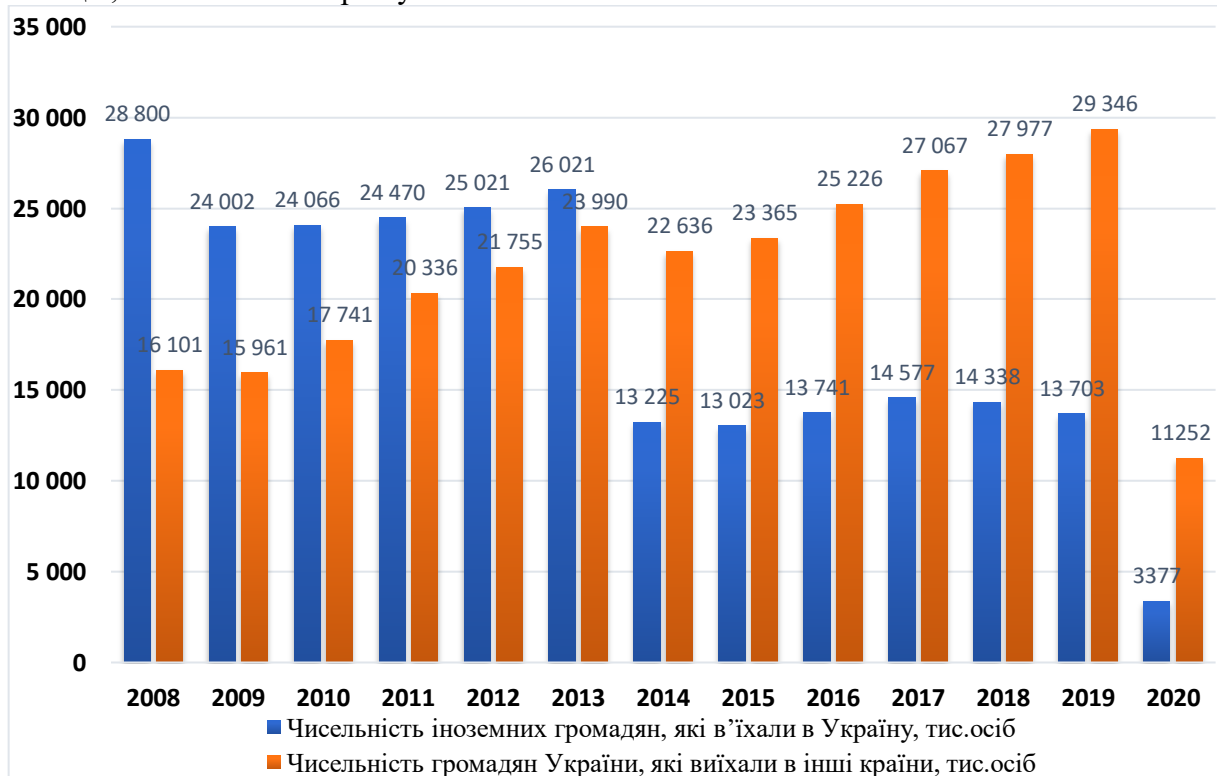

Рисунок 6. Чисельність громадян, які перетинали кордон України, тис. осіб

Джерело: побудовано за даними [1]

За даними офіційної статистики, за 9 міс. 2020 р. за кордоном працевлаштувались 61,9 тис співвітчизників. Найбільше українців поїхало працювати до Кіпру (12,3 тис осіб), Польщі (4,7 тис осіб), Ліберії (1,9 тис осіб), Панами (1,8 тис осіб), Маршаллових Островів (1,8 тис осіб), Бельгії (1,6 тис осіб). За II півріччя 2020 р. агенціями з працевлаштування за кордоном було оформлено 63,6 тисячі українців. Запровадження карантину на початку 2020-го р., не мало суттєвого впливу на рівень безробіття в I кварталі цього ж року. Натомість у II квартал рівень безробіття зріс до 11,5% [10].

Іноземна валюта, що ввозиться на територію України завдяки міжнародним мігрантам, або не обмінюється на національну валюту, або з валют країн-лідерів працевлаштування конвертується у долар або євро. Так відбувається, переважно, через недовіру населення до політичних та економічних реформ всередині країни, й, відповідно, до національної грошової одиниці – гривні. Загальновизнано, що збільшення грошової маси у іноземній валюті призводить до часткового заміщення нею національної. Доларизація зростає за рахунок експансії закордонним капіталом вітчизняних інноваційних технологій, виробництв та ресурсів. Результатом стає те, що валюта ввозиться трудовими мігрантами в країну задля забезпечення життєдіяльності своєї сім'ї, а також підтримки або створення власного бізнесу.

На рис. 7 наведені дані про операції фізичних осіб з купівлі-продажу іноземної валюти в Україні у 2016-2021 рр., які свідчать про складну динаміку сальдо, яке від 2016 р. по 2021 р. коливається від 0,115 та 0,257 до 0,053. Нами встановлений обернений зв'язок між сальдо купівлі-продажу іноземної валюти та рівнем доларизації економіки в Україні ($y = -0,0502x + 1,8315$; $R^2 = 0,3076$), а також сальдо купівлі-продажу іноземної валюти та часткою валютних депозитів ($y = -0,0137x + 0,697$; $R^2 = 0,1851$).

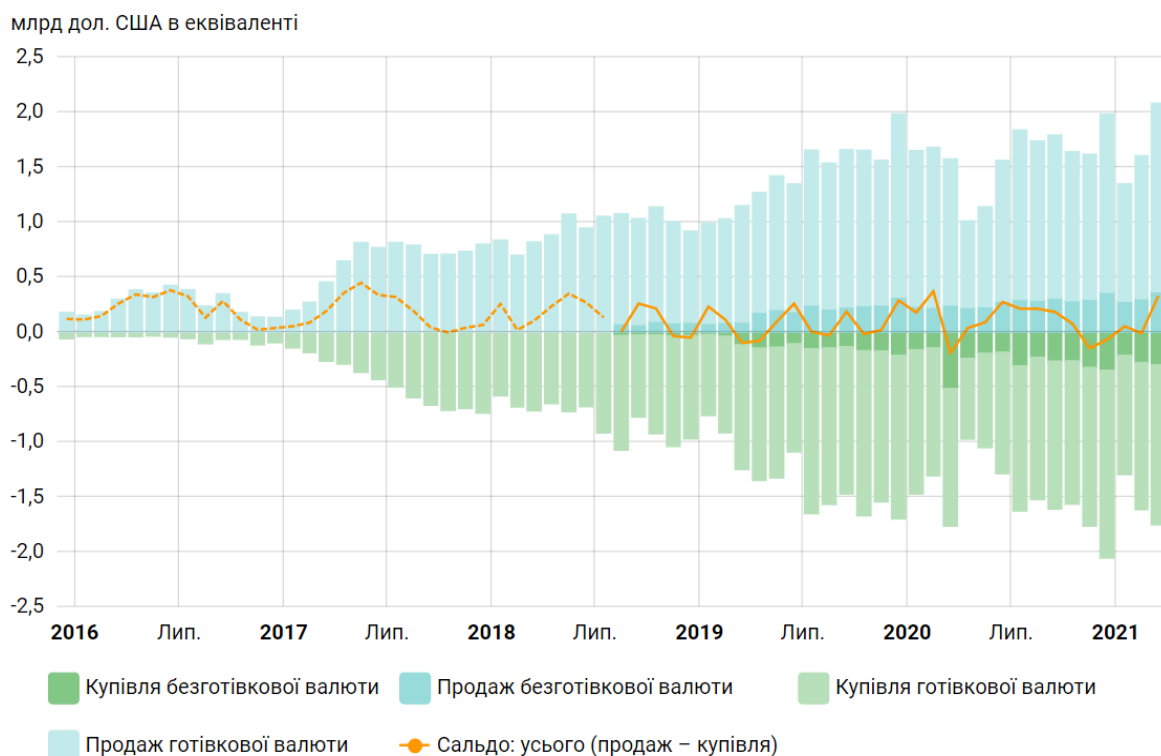

Рисунок 7. Операції фізичних осіб з купівлі-продажу іноземної валюти

Джерело: побудовано за даними [1]

Пандемія COVID-19 призвела до замороження або припинення діяльності багатьох сфер, зокрема культурної та креативної індустрій, підприємств громадського харчування, готельно-ресторанного бізнесу тощо. За рахунок цих ринків зріс обсяг тіньової трудової міграції та доларизації монетарного середовища, адже кількість трудових мігрантів напряду впливає на рівень грошових надходжень в Україну, рівень ВВП та обсяг іноземної валюти.

Доларизацію як феномен вітчизняної економіки в контексті міграційних проблем слід розглядати з врахуванням як факторів, що зумовлюють її посилення, так і факторів, що зумовлюють її стримання (табл. 1).

Зрозуміло, що з метою зменшення і подальшого усунення негативних наслідків доларизації національної економіки необхідно суттєво скоротити кількість іноземної валюти на руках у населення, що потребує серйозних комплексних дій уряду з відновлення довіри до інститутів, національної одиниці та обраного вектору реформ на євроінтеграцію.

Таблиця 1 - Чинники доларизації економіки

Фактори посилення доларизації	Фактори стримання доларизації
<ul style="list-style-type: none"> - кризові явища в економіці призводять до зростання потоків емігрантів; - повернення мігрантів в Україну не набуває масового характеру, і навіть пандемія COVID-19 лише на певний час пригальмувала потоки міграції з України, однак не зупинила цей процес; - складні суспільно-політичні процеси та недовіра до інститутів влади стимулюють бажання зберігати кошти в євро та доларах, оскільки імовірність знецінення цих валют порівняно з гривнею вважається мінімальною. 	<ul style="list-style-type: none"> - підвищення довіри до влади, монетарних регуляторів актуалізує наміри збереження грошових коштів саме у національній валюті; - створення сприятливих та рівних умов інвестування для іноземного та вітчизняного капіталу, розвиток ринків обігу фінансів та інших ресурсів; - створення умов для гарантованих накопичень домогосподарств у національній валюті (стабільні довгострокові банківські депозити, умови інвестування, біржові торги тощо); - створення сприятливих умов для інституційного інклюзивного розвитку підприємництва; - сприяння створенню національного і регіональних інклюзивних ринків праці.

Джерело: побудовано за даними [11; 12; 13]

Висновки і перспективи подальших досліджень. Ключовою проблемою доларизації економіки є те, що Україна втрачає найважливіший цільовий орієнтир – грошово-кредитну політику та її таргети, оскільки НБУ позбавляється можливості впливати на пропозицію грошей в економіці, і тим самим забезпечувати стабільність національної валюти. У доларизованій економіці України деформується дія каналів трансмісійного монетарного механізму, що суттєво підвищує невизначеність в монетарній сфері, посилює вплив монетарних шоків та ризиків боргової кризи [14]. Причинами цього є: системна недовіра населення до національної валюти та банківської системи України; макроекономічна нестабільність, що підживлюється політичними катаклізмами; низький рівень фінансової грамотності населення тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний інтернет-портал Національного банку України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
2. Рябініна Л.М. (2012). Доларизація економіки України та її наслідки. Вісник соціально-економічних досліджень, №4(47), 91-97.
3. Бевзенко Л.В., Тодоренко С.В., Піскун О.В. (2016). Оцінка впливу макроекономічних факторів на рівень доларизації в Україні. Young Scientist, №1(28), Part 1, 19-22.
4. Кулицький С. (2019). Динаміка обмінного курсу долара США в Україні у 2019 р.: спроба ситуативного аналізу. Україна: події, факти, коментарі, № 11, 35-46. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2019/ukr11.pdf>.
5. Dluhopolskyi O., Zatonatska T., Lvova I., Klapkiv Y. (2019). Regulations for returning labour migrants to Ukraine: international background and national limitations. *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*, Vol.22(3), 45-64.
6. Dluhopolskyi O., Dluhopolska T. (2020). Poland-Ukraine migration policy in a context of transborder cooperation: challenges and opportunities. Security in transborder regional cooperation: Ukraine vs Poland. Lublin: SAPWP KUL, 7-15.
7. Dluhopolskyi O., Dluhopolska T. (2018). Migration as a global challenge: case of Ukraine. Стратегические направления социально-экономического и финансового обеспечения развития национальной экономики: Материалы II-й Международной научно-практической конференции (27-28.09.2018). Минск: Право и экономика, 146-148.
8. Длугопольська Т.І. (2020). Міжнародна міграційна політика: від теорій до імплементацій. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм, №12, 31-49.
9. Курунова Ю.О. (2015). Міжнародна міграція робочої сили як чинник економічного розвитку країни (на прикладі міграційних потоків між ЄС і Україною). Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Одеса.
10. Найпопулярнішими напрямками трудової міграції у 2020 році стали Кіпр, Польща і Ліберія. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zahid.espreso.tv/news/2021/01/05>.
11. Бочан В.І. (2007). Доларизація економіки України: причини і наслідки. Материалы первой международной научно-практической конференции “Качество экономического развития: глобальные и локальные аспекты” (24-25 мая 2007 г.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2007may/7_bo4an.ph.
12. Поплюйко Я.В. (2008). Доларизація економіки України: статистичні оцінки. Статистика України, №2, 44-50.
13. Козюк В.В., Атамась Н.І. (2011). Макроекономічний аналіз рівня та структури доларизації вітчизняної економіки. Вісник НБУ, №5, 30-34.
14. Вплив іноземного капіталу на економічні процеси в Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://library.if.ua/articles/article-41>.

REFERENCES

1. Official Internet portal of the National Bank of Ukraine. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
2. Ryabinina L.M. (2012). Dollarization of Ukraine's economy and its consequences. Bulletin of socio-economic research, №4(47), 91-97.
3. Bevzenko L.V., Todorenko S.V., Piscun O.V. (2016). Assessment of the impact of macroeconomic factors on the level of dollarization in Ukraine. Young Scientist, №1(28), Part 1, 19-22.

4. Kulytskyi S. (2019). Dynamics of the US dollar exchange rate in Ukraine in 2019: an attempt at situational analysis. Ukraine: events, facts, comments, № 11, 35-46. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2019/ukr11.pdf>.
5. Dluhopolskyi O., Zatonatska T., Lvova I., Klapkiv Y. (2019). Regulations for returning labour migrants to Ukraine: international background and national limitations. *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*, Vol.22(3), 45-64.
6. Dluhopolskyi O., Dluhopolska T. (2020). Poland-Ukraine migration policy in a context of transborder cooperation: challenges and opportunities. Security in transborder regional cooperation: Ukraine vs Poland. Lublin: SAPWP KUL, 7-15.
7. Dluhopolskyi O., Dluhopolska T. (2018). Migration as a global challenge: case of Ukraine. Strategic directions of socio-economic and financial support of national economy development: Proceedings of the II International scientific-practical conference (27-28.09.2018). Minsk: Law and Economics, 146-148.
8. Dluhopolska T.I. (2020). International migration policy: from theories to implementations. Bulletin of VN Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economy. Local lore. Tourism, №12, 31-49.
9. Kurunova Y.O. (2015). International labor migration as a factor in the economic development of the country (on the example of migration flows between the EU and Ukraine). The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of economic sciences. Odessa.
10. The most popular areas of labor migration in 2020 were Cyprus, Poland and Liberia. URL: <https://zahid.espreso.tv/news/2021/01/05>.
11. Bochan V.I. (2007). Dollarization of Ukraine's economy: causes and consequences. Proceedings of the first international scientific-practical conference "Quality of economic development: global and local aspects" (May 24-25, 2007). URL: http://www.confcontact.com/2007may/7_bo4an.ph.
12. Poplyujko Y.V. (2008). Dollarization of Ukraine's economy: statistical estimates. Statistics of Ukraine, №2, 44-50.
13. Koziuk V.V., Atamas N.I. (2011). Macroeconomic analysis of the level and structure of dollarization of the domestic economy. Bulletin of the NBU, №5, 30-34.
14. The impact of foreign capital on economic processes in Ukraine. URL: <https://library.if.ua/articles/article-41>.

Длугопольский А.В., доктор экономических наук, профессор, Западноукраинский национальный университет

Баранец А.И., студентка магистратуры, Западноукраинский национальный университет

ДОЛЛАРИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ И ТРУДОВАЯ МИГРАЦИЯ: АСПЕКТЫ ВЗАИМОСВЯЗИ (КЕЙС УКРАИНЫ)

Проведено исследование долларизации национальной экономики Украины как природного феномена в тесной взаимосвязи с процессами трудовой миграции. Проанализированы виды и направления долларизации отечественной экономики. Проведена оценка динамики среднегодовых показателей долларизации Украины в 2014-2020 гг., динамики валютного курса, динамики частных денежных переводов в Украину. Обосновано, что количество соотечественников, выехавших из Украины, в 2,5-3 раза превышает количество иностранных граждан, въехавших в страну. Определены основные причины миграционных проблем Украины и их влияние на долларизацию отечественной

економіки. Обосновано, что иностранная валюта, ввезенная на территорию Украины благодаря международным мигрантам, или не обменивается на национальную валюту, или из валют стран-лидеров работодателей конвертируется в доллар / евро. Это происходит, в основном, из-за недоверия населения к политическим и экономическим реформам внутри страны и, соответственно, к гривне. Установлена обратная связь между сальдо покупки-продажи иностранной валюты и уровнем долларизации экономики в Украине, а также сальдо покупки-продажи иностранной валюты и долей валютных депозитов. Рассмотрены как факторы, обуславливающие усиление долларизации, так и факторы, ее сдерживающие. Обосновано, что ключевой проблемой долларизации экономики является то, что Украина теряет важнейший целевой ориентир – денежно-кредитную политику и ее таргеты, поскольку НБУ лишается возможности влиять на предложение денег в экономике, и тем самым обеспечивать стабильность национальной валюты.

Ключевые слова: долларизация, миграция, денежные переводы, пандемия COVID-19, валюта, реформы.

O. Dluhopolskyi , Doctor of Economic Sciences, Professor, West Ukrainian National University
A. Baranets, Master student, West Ukrainian National University

DOLLARIZATION OF THE NATIONAL ECONOMY AND LABOR MIGRATION: ASPECTS OF RELATIONSHIP (CASE OF UKRAINE)

The dollarization of the national economy of Ukraine as a natural phenomenon in close connection with the processes of labor migration is studied. Types and directions of dollarization of the domestic economy are analyzed. An assessment of the dynamics of average annual dollarization in Ukraine in 2014-2020, the dynamics of the exchange rate, the dynamics of private remittances to Ukraine are discussed. It is substantiated that the number of Ukrainians who left Ukraine is 2.5-3 times higher than the number of foreign citizens who entered the country. The main causes of migration problems in Ukraine and their impact on the dollarization of the domestic economy are identified. It is substantiated that foreign currency imported into the territory of Ukraine through international migrants is either not exchanged for the national currency, or is converted from the currencies of the leading countries of employers into dollars/euros. This is mainly due to the population's distrust of political and economic reforms within the country, and, accordingly, to the hryvnia. An inverse relationship has been established between the balance of purchase and sale of foreign currency and the level of dollarization of the economy in Ukraine, as well as the balance of purchase and sale of foreign currency and the share of foreign currency deposits. Both the factors that cause the strengthening of dollarization and the factors that constrain it are considered. It is determined that the key problem of dollarization of the economy is that Ukraine loses the most important target - monetary policy and its targets, as the NBU loses the ability to influence the money supply in the economy, and thus ensure stability of the national currency.

Key words: dollarization, migration, money transfers, COVID-19 pandemic, currency, reforms.